

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

vajda ferencz

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Közelgessünk Jézushoz az engedelmisség útján.*

Jó keresztyén a vallást nem szakítja ki az életből. Egész életén, minden beszédén és cselekedetén kimutatja, hogy ő Krisztus követője. Nem képmutatással, nem álszenteskedéssel, hanem őszintén igaz lélekből. Vallásosságának gyakorlásában nem tesz különbséget az időben. Nem mondja: ma a világi dolgaimnak, holnap a vallásomnak élek.

De éppen azért, hogy mindenkorra biztosítsa a maga számára Jézus vezetését: szükséges, hogy az ő közelében legyen mindig. Már pedig hiában tagadnók: sokszor igen nagy a távolság Jézus és az emberek között. Miért? Valjon ő változtatja hozzánk való szeretetét? Ő távozik tőlünk el? Bizony nem. Ő mindig közelget felénk, de minket gyakran nem vele szembe, hanem ellenkező irányba ragad a világ szerelme, a sokféle kísértés. Ezért van oly kevés részünk a vele való együttlét boldogságában. Ezért nem vesszük észre, hogy ő már is utánunk jár, az ő törekvése ma is az, hogy megtalálja és megtartsa azt, a mi elveszett. Mi vagyunk a hibások, ha észre nem vesszük az ő kísértő oltalmát. De hát hogy is vennők észre, hogy valaki keresve halad utánunk, a mig háttal vagyunk feléje?

Könnyű megérteni, hogy mikép változhatik meg a helyzet. Ugy, ha *feléje fordulunk*, meghalljuk és *megfogadjuk* a kiáltó szót: térjetelek meg. Ha szembe kezdünk mi is haladni vele. Ekkor megvalósul ellőttünk az ige: »Közelgessetek hozzám és én is közelgetek hozzátok!«

* (Beszéd a zágoni ifj. egyesület adventi összejövetelén.)

A forgó időben az adventi időszak serkent különösen, a Jézustól elvezető útról visszatérésre, vele szembe fordulásra, hozzá közelgetésre. A mint minden elmuló nappal, elröppent órával feltartóztatlanul közeledik születésének ünnepe: ugy kell közelitenünk nekünk is hozzá.

De hát melyik ut az, a mely *feléje* vezet? Melyik ösvény vezet biztosan vele szembe? Legrövidebben úgy mondhatjuk meg: az ő példájának követése, erényeinek gyakorlása.

Mindenki tudja azonban, hogy a Krisztus példájának követése: a keresztyéni élet nagy mezeje, melyen az erények ékes virágai tenyésznek. Ezeket nem téphetjük marékkal, ha apróra meg akarunk ismerkedni velök. Nézzük azért ez alkalommal azt az egyet, mely nélkül pusztában hangzik el az adventi hívogató szó is. Ez pedig: az *engedelmisség*.

Sokan lehetnek, a kik úgy gondolják, hogy az engedelmisség csak gyermeki erény. Gyermekeket szokás és szükség engedelmisségre, szófogadásra figyelmeztetni. Ifjaknak, vagy éppen felnőtteknek, már nincs mit beszélni erről.

Az ilyen gondolkodás szerencsétlenné tesz igen sok embert. Fel kell ezeket világosítanunk tévedésökről. Az engedelmisség nincs fűzve életkorhoz. Bármely korban a legszebb és a leghasznosabb vonás az emberen. Ez a legfőbb jósága a gyermeknek, legszebb ékessége az ifjunak és legszilárdabb erőssége a meglelt embernek. A gyermeknek engedelmisségre szoktatása nem csak a gyermekért, hanem az egész emberért, az egész életért szükséges. Elmondhatjuk, hogy az élet boldogsága függ ez erény elsajátításától és gyakorlásától.

Nézzünk csak körül az életben. Ott látunk

egy embert munkálni szüntelen. Munkásságának csak látásába belefáradunk. Itt a lelki, amott az anyagi élet gondjai foglalják el. Ebben az órában családja, a másokban hivatala, a harmadikban a társadalom, a negyedikben tán egyszerre minde-nik szőlítja. És ő zugulódás nélkül felel meg mindeneknek. Sőt nem csak. Mintha éltető levegője volna a munka: keresve keresi az alkalmat. Nem terü az neki, hanem élvezet, mert belső életösztönének felel meg. De amott a másik. Tétlenségben pazarolja az idő drága kincsét. S ha mégis nem rázhat le magáról épen minden teendőt, ha egy-egy pillanatra meg kell szakítania kedvteléseit: tele torokkal kiabálja, hogy neki mennnyi dolga van. Kötelességeit elhanyagolja, vagy ha tesz valamit, abban sincs semmi köszönet. S mégis mintha csakugyan igaza volna: valósággal érzi, hogy roskadoz dolgai terhétől.

Valjon a munka, a mit az élet egyik, vagy másik irányban mindenkitől követel: miért oly könnyű az elsőnek és miért oly nehéz a másodiknak? Azért, mert az első megszokta az engedelmességet, a második pedig nevére ha ismeri azt.

Vagy kikből válnak az életnek amaz erkölcsi nyomorékjai, a kik csak terhére vannak a társadalomnak. A kik azt hiszik, hogy minden csak érettök, az ők szolgálatukra van: de ők kis ujjukat sem tartoznak mozdítani senkiért. Követelnek mindent, de nem adnak semmit, miközben panaszokkal tele kiáltják az egész világot. Szembe szállnak minden renddel, minden törvénnyel míg

ellenkezések anyagi és erkölcsi megsemmisülésbe s nem ritkán a börtönbe juttatja?

Bizony azokból az elkényeztetett gyermekekből, a kiknek minden kívánságát betöltötte, de a kiket engedelmességre soha sem kényszerített az elfogult szülői szeretet.

E tekintetben legtöbb ember életén felismerhető, hogy milyen szülője, nevelője volt. Az egyiké olyan, a ki okosan, a másiké olyan, a ki — mint mondani szokták — majom módra szerette. Az első renchez engedelmességhez, a második féltelenséghez, makacssághoz szoktatta gyermekét.

(Folyt. köv.)

A keresztes háborúk története.

Irtá: Demény Miklós.

2.

Épen jókor jött Byzánc császáranak, Kommen Eleknek a seldsuk törökök ellen segélyt kérő szózata. Meghallotta azt az egész keresztyén világ. E szózat megadta az alkalmat és módot arra, a mi minden keresztyén hívő lelkében élt; a szent földet megmenteni s a török erejét megtörni. Megszületett a keresztes háborúk eszméje. Csupán az a körülmény, hogy a görög császár segítséget kért a nyugati, keresztyén világtól, aligha képes lett volna az egész Európa megmozdítására. Sok más érdeke függött össze ezzel a megsegítéssel a nyugati keresztyénységnek. A görög császár eme

TÁRCSA.

Erzsébet királyné emléke.

Hat esztendeje, hogy a legnemesebben érző női szív megszűnt dobogni. Azóta minden évben meggyújtva az emlékezet mécscsét, a hála és kegyelet tisztult érzelmei közt áldozunk szent emlékének. »A nemlétel gyötrő gondolata helyett az egykori élet meleg képeivel foglalatoskodunk« (Kölcsei) s a veszteség érzete lassan-lassan észrevétlen lelkesedéssé olvad át, mert »az emlékezet nemcsak a bánat forrása, hanem a lelkesedése is« (Gyulai P.) Bár Erzsébet királyné nemlétele pótolhatatlan veszteség, mindazonáltal az Ő nemes, nagy tettekben gazdag élete egyszersmind a lelkesedés kiapadhatatlan hő forrását is képezi. Én is ez alkalommal a veszteség mérlegelése helyett, egy felől a szívünkben megelevenült fájdalom enyhítésére, másrészt pedig mint gazdag szellemi zsákmánnyal kínálkozó tárgyról az Ő eszményi nőiességéről óhajtok röviden beszélni.

Dicsőült emlékü királynénk szereplése nem a vak véletlen műve volt. Őt az isteni küldetés jelölte ki arra a magasztos hivatás betöltésére, melyet oly csodálatra méltóan, akkora buzgalommal, s lelkének oly benső gyönyörűségével teljesített is, amiről tanuskodnak azok a fenséges té-

nyek, a melyek immár a történelem ércztábláira vannak fölvésve honnan bárki is elolvashatja.

Hazánkban való első megjelenése 1857-ben a haldokló remény ébredését jelezte s egy jobb kor hajnal pirkadása volt. Igen most az örökszép és az igazság iránti meleg szeretete figyelmessé tette őt az elnyomatását büszke megadással viselő nép szenvedéseire. Figyelme s érdeklődése mind-mind izzóbbá lévén ugyannyira, hogy nemsokára megszerette a magyar nép egyes jellemét, s megtanulta édesen zengő nyelvünket s második-hazáját találta fel ezen a mi annyi vérral áztatott földünkön. Nemzeti életünkben csodálatos változások jöttek létre. A király és a nemzet békejobbat nyújtva kibékültek egymással. Általános hit és meggyőződés, hogy ez javarészt Erzsébet királyné nemesszívének, tündöklő elméjének pihenést nem ismerő akarat erejének köszönhető. Itt a tényben a hitvesi hűség a királynéi köteimekkel látszik összeolvadva lenni, amennyiben megczáfolva a lelketlen tanácsosokat, rábirta férjét a mi felséges urunkat, hogy a szeretetnek lánczával fűzze a magyart trónja számoljához. Kétségtelen, hogy a nemzetre nagy előnnyel birt a kiegyezés, de viszont az is tagadhatatlan, hogy az uralkodó háznak meg éppen létkérdése volt. Reánk nézve az üdvösség szerzője volt Erzsébet királyné, mert a mit velünk tett »azt csak a nemtők szokták megtenni az üldözött ártatlannal tündér mesék képzelmeiben« (Dr. Kiss A.) Felsőes férjének trónja ékessége, hű társ, a ki élete legnehezebb

megkeresése mindjárt arra a reményre jogosította fel a római pápát, hogy e ténynyel eljön a két egyház egyesítésének az ideje, hogy megszűnik a szakadás s a hitszakadás megszűnésével az egész keresztény világ ismét egy székéből, a római szent székéből kormányoztatik, mint 1053 előtt. Nem kevésbé fontos ok volt a szent földre zarándokolhatások biztosítása, a hitetlenek kezébe jutott szent föld vissza foglalása és a mohamedánok ellen indított vallásháboru. Most kellett kitűnnie annak, hogy elég mély gyökeret hajtott-e a kereszténység Európa milliőiban; képes e közös vállalatra lelkesíteni a francziát, olaszt, angolt, normalt, németet és magyart, a kik politikai okokból annyiszor harcoltak egymás ellen! Van-e már valami erő, a mi a testvériség érzetében egyesíthetné Európa nemzeteit? Hiába szólt volna az cretnek, a kiátkozott görög császár, vagy más uralkodó a kereszténység nevében. Ezt csak a pápa tehetné a kereszténység egyházi feje. De szólt is épen a pápaság jól folfogott érdekében. Az a gondolat hatotta át a pápai udvart, hogy e vállalat sikerével csoka emelhetné hatalmát. II. Orbán pápa maga is áthatva a vallásosan harcias iránytól gyors elhatározással fogott a kereszties háboruk megindításához. Az 1095 őszén tartott piaczenzai zsinat után, melyen a bizancki császár követeit is meghallgatták, Dél-Franciaországban Klermontban vetette latba hatalmas szavát. Novemberi nap volt akkor, rengeteg tömeg állott a szabad ég alatt, néhány érsek, sok püspök, s több apát jelenlétében elkezdett beszélni a didergő

tömegnek arról a névtelen érzelemről, a mely minden keresztény lelkét betöltötte. Szólt a jeruzsálemi kereszténynek, a jámbor zarándokok szenvedéseiről, a szentföld templomainak meggyaláztatásairól és arról a nagy veszedelemről, melylyel a görög ellen nyomuló mohamedán seldsukok az egész keresztény világot fenyegették. Az egybegyűlt lovagokat, jobbágyokat s mindazokat, kik fegyvert képesek fogni harcra hivta fel a hitetlenek ellen »azon hadvezér mellett, a kinek kenyere sohasem fogy el, a ki okvetlenül győzelemre vezet, a kinek szolgálatában vértanuság a halál, s örök üdvösség a jutalom«. Szent haraggal eltelve, határtalan lelkesedéssel zúgott a rengeteg tömeg: »Deus le volt« Isten úgy akarja s Monteil Adhemar jámbor, de vitéz és harcra kész püspöknek, kít a pápa követjéül, s helyetteséül nevezett ki, a kereszties hadakhoz — csak a sort kellett megnyitania, a lovagok és parasztkok tolongva mentek a pápa elé, hogy a keresztiesek jelvényét, a veres posztó keresztet megkapják mellükre varják.

A zsinat bünbocsánatot hirdetett mindenkinek, ki a kereszties hadba áll, a távozók vagyónát az egyház oltalma alá helyezte; interdiktummal (istentisztelettől, temetéstől stb. való tilalom) fenyegette, a ki mást vissza tart, s közönséges törvénytényé tette a Treugadeit, mely szerint egyházi átok sújtja mndazokat, a kik a Megváltó halála és feltámadása emlékének szentelt napokon (csütörtökön estvétől hétfő regelig) fegyveresen és önkényes módon akar magának igazságot sze-

óráiban vigasza s támasza volt, mint ezt a gyász esetkor a birodalom népeihez intézett legfelsőbb kéziratában mondta a mi szeretett királyunk. A hitvesi hűség, odaadás megható jele azon nyilatkozat is mely felséges urunk ajkáról hangzott el — Rudolf trónörökös gyászos halálakor — a mikor ugyanis Erzsébet királyné összetört anyaszívének fájdalmait erős lélekkel elfojtóan a vigasz balsamát csepegtette királyunk keblébe, a ki ekkor mondá; »Hogy mit köszönhetek én e nehéz napokban forrón szeretett hitvesemnek, azt ecsetelni és elég hiven kifejezni nem tudom. Nem adhatok eléggé hálát az Egnek, hogy ily élettársal ajándékozott meg«.

Ime a hitvestársak mintaképe!

De nemcsak feleség volt nagy Erzsébet királyné, hanem nagy volt mint *anya* is. Oh mennyi minden rejlik e szóban Anya! A jövendő sorsa az anyák kezében van letéve. Egy nemzet nagysága, dicsősége, fénye, boldogsága javarészt az anyáktól függ. Nem hiszem, hogy lenne valaki ki megkoczkáztatná e kérdést hogy miért? Szentül megvagyok győződve Tisztelt Hallgatóim, hogy mindenki érzi s tudja azt, hogy az édes anya az ki beleszóvi az ártatlan szivbe a vallásos hitet, a felebaráti szeretetet ezt a mindenható őskeresztényi törvényt, az édes anya az, ki beleoltja a sima még karczolatlan lélekbe a haza szent rögéhez való hű ragaszkodást a törvény tiszteletet, a trónhoz való rendíthetetlen hűséget. Az anyák az erény és erkölcs védangyalai, mely nélkülök elhervadna »mert

ők vannak minden körül báj és életet« (Gr. Széchenyi I.) Erzsébet királyné is féltő gondallal nevelte, »az ember szeretetben, a tiszta vallásos hitben s állásuknak megfelelő előre látással gyermekeit«. (Farkas J.) Ő az anyáknak is tiszta, tündöklő, fényes képe volt. A *nőnek* az uralkodónőnek pedig valódi eszmény képe. A szeretet angyala, a sziv istennője volt. Minden lépte nyomán a béke és áldás virágai fakadtak. S mégis az ő szivébe vérző tövisek furodtak, míg mások arczaikról könnyeket törölt le addig az ő szemeinek azokkal kellett megtelnie. Azonban néma megadással — példát adóan — viselte a legnagyobb fájdalmakat is s nemesen érző szive nem fáradt el a szenvedésekben sem. Mély vallásossága nem engedte egészen elernyedni lelkét a bánat sulya alatt, bár anyai fájdalmát soh'sem tudta teljesen feledni.

Határtalan szivjóságáról, gyöngédségéről előzékenységéről, legendákat szó s tündérmeséket beszél a rajongással határos népszerűet. Azt mondják róla »malom alatt malmosok, fonóban pergő rokka mellett nótázok, a zizegőben, nyáron árnyas juhurosan, ősszel a hervadó avarban, hogy szemének bűbajos nézése betegeket gyógyított, hogy ajkának magyar szózata oly édes volt, mint a tilinkó zengés, járása liliomlengés, hogy kezének intése ellenséget békített, hogy hűsége volt ehhez a mi édes hazánkhoz, mint az a honleány, a kinek bölcsőjét magyar kéz ringatta s kinek lelkét itt perzselte magyará az ifjúkornak honszerelmes sugárzó napja«. (Dr. Kiss

rezni, hogy a kereszties hadjárat idején olyan fegyverszünet uralkodjék a keresztvények közt, mint a görögöknél az olympiai játékok, a mohamedánoknál a mekkai bucsú idején. A klermonti felhívás első eredményeként a paraszt keresztiesek tömege verődött össze. Ezek a legelső csapatok az ugynevezett paraszt keresztiesek Isten előtt egyaránt kedves dolognak tartották a zsidók, magyarok és mohamedánok ellen való harcot és kegyetlenkedést. Azok a jobbágyok, kik földes uraik mellett épen nem élvezhettek szabadságot, most a táborban egyszerre szabadoknak kezdték magukat érezni. Kölnből indultak el (1096. márcz. 8.) husvét után Amiens-i Péter vezetése alatt. Ugy ezek mint Volkmar lovag, Gottschalk német pap és Emich gróf parasztjainak csak egy kis része láthatta meg a szent-földet. Már a magyar és bolgár földön gyászos véget értek a Klermanti szózat előidézte első, minden tervszerű vezetés nélküli népfelkelések.

Nyugat fejedelmei és lovagjai is befejezték e közben harci készülődéseiket. Mintegy 300.000-re teszi II. Orbán az utrakeltek számát. Bár a pápai levél Adhemár püspököt nevezi a »dux belli«-nek, tényleg sem közös haditervük, sem fővezérük nem volt. Csak a *hitellenek* legyőzésének forró szenvedélye, s a kölcsönös támogatás szükségérte tartotta össze a nagyobb tömegeket. 70.000-re

teszi egy történet író byzanci fejedelmű annak a seregnek számát, melyet Bouillon Gottfried alsó-lotharingiai herceg vezetett. Magyarhatárhoz érve küldöttségileg kéri Kálmántól, a könyves magyar királytól, hogy »országodon átmehezzünk, békén részünkről, bántatlanul a tiedről«. Kálmán személyesen fogadta a rokonszenves kereszties vezért az északi határon, s szívélyesen bucsuzott el tőle délen. Róbert, normandiai herceg az első kereszties hadak példáján okulva, mégis tanácsosabbnak tartotta, hogy Olaszországból induljon hajón, s Rajmund a toulousi gróf is elkerülte Magyarországot, Dalmáciában kelt útra. Mikor a három nagy hadtest megérkezett Byzanczba, aggodalom fogta el a görög császár a miatt, hogy ha e rengeteg kereszties had; — a mi kétségtelennek látszott — győzedelmeskedik is az ő elleniségén, a törökön, neki abból semmi haszna sem lesz. Az elfoglalt városokat maguknak fogják megtartani a keresztiesek, s Kis-Ázsiában hatalmas keresztvény államnak vehetik meg alapját, a mely kezét fogva Rómával végveszélyt zudithat a Kelet-római birodalomra.

(Folyt. köv.)

(A. »Könyörületos volt a szenvedő iránt, résztvevő a mások örömeiben, áldozatra kész a szűkölködőkkel szemben; érzékeny szívé, de tüni tudó s erős ott, a hol másnak kellett vigasztalást támogatást nyújtani«. (Farkas J.) Nem hozakodom példákka elő annak igazolására, hogy a királyasszony a jótékonyágban találta legnagyobb gyönyörűségét. — amugy is közszájon forognak azok. Avagy elfeledték volna a gödöllői történetet, azt a megható jelenetet, midőn egy szegény családnál látogatást tett s a beteg családfőt a részére nyújtott orvosi s más nemű segély által visszaadta a már-már kétségbeeset családnak. S mikor a fölgyógyult apa gyermekei két fehér galambbal s egy pár jérczével elmentek megköszöni a királyné jóságát, Erzsébet örömkönyvekkel szemében e hála nyilatkozatra az mondta; Édes gyermekeim ti igen nagy örömet szereztetek nekem ez ajándékkal, szerezetek ezután is«. Avagy az 50 ezer arany ajándékot az őreghonvédek részére. Nem! oh ezeket nem lehet elfeledni.

Királyasszony volt Ő a királyasszonyok között. Nem a korona fénye kölcsönzött neki halhatatlanságot — sok királynéja volt már e nemzetnek, kiket az örök feledés homálya borít — hanem szívének jósága, gondolkodásának magas szárnyalása. Ez tette őt igazán királynévá s méltán mondhatjuk a zsoltár íróval; »Minden fényesége a királynénak, nem a külső csillogás, de a lelke, a benseje.

Ő elköltözött e földről — de nem a rideg sirboltba van eltemetve. Az Ő nyugóhelye a mi szívénkben van. S minket nem a harangok bugása kell hívjon a kegyelet fákljának magassan

való lobogtatására, hanem a szívénkben morajló hang legyen az, mely minden ünnepi harangszónál jobban serkentsen, készítsen arra, hogy annak a ki a nemzet szívére tette a kezét, hogy meghallja annak dobbanását. hogy megérezze annak baját, hogy aztán gyógyító balzsammal vonja be a sajgó sebet — annak emlékét istápolni el ne mulasztjuk. Nagyjainak emlékében él a nemzet. S nekünk magyaroknak ezt feledni nem szabad, — ha élni akarunk. A nemzeti állam kiépítése javarészt a szellemi kivállástól függ, mely pedig az ideális alakok emlékének kultiválása — kegyelettel való ápolása által történik.

Erzsébet királyné is nemzeti nagyjai közé tartozik, bár nem karddal, sem nagy eszmékkel nem szolgálta nemzetünket, hanem igenis szívének jóságával, lelkének nemességével s szeretetének egész melegével. Az Ő élete példányképül szolgálhat úgy minden magyar honleánynak s hofiúnak, mint idegen ajku, de magyar föld szülötte testvéreinknek. Nem volt Erzsébet királyné sem a mi vérünkben való vér, bölcsőjét sem e földön ringatták s felette nem magyar dal hangzott altatóul s mégis mikor e szent földre lépett s megismert minket nemes egyszerűségünkben, látta egyenes magyar jellemünket, s büszse loviasságunkat a legelső magyarasszonynya lett.

Zárjátok hát szívetekbe szent emlékét, s őrizzék azt szent kegyelettel! Legyen a mi eszményképünk, mint *hitvestárs*, mint *anya*, mint *nő*, mint pedig a *magyar hazaszeretnek s e földhöz való hű ragaszkodásnak* mintaképe, örök fénylő csillaga.

Mezei Mihály,
áll. tanító.

A hit.

Zug a vihar az élet tengerén,
Hol egy rozszant sajkán evezek én . .
Nincs part közel, a láthatár setét,
Egy csillag sem deríti éjjelét.

Feltűnsz-e hit? feltűnsz-e most tehát?
Bevilágitni ezt az éjszakát . . .
Oh, ragyogj fel s emeljed lelkemet,
Hadd küzdjön le balsorsot, vészeket

Mert a küzdésben csakis te emelsz,
Mig a derült napokban megszentelsz . . .
Az Ur kegyelme van, — a hol te vagy,
Mig földön élek, engem el ne hagyj.

Dénes József

Isten ígéje.

Zászlószentelési beszéd.

Elmondott a brassói csizmadia ipartestület zászlóavató ünnepélyén 1904 június 26-án,

Jel. II. 25.

Ünneplő közönség!
A jó Isten segítségével,
két év előtt avattam
fel vasutas testvéreink
lobogóját e templomban.
Akkor ez volt beszédem
jelszava: »Lesznek közöt-
tetek olyanok, kik meg-
építik a sok idóktól való
pusztákat; lesznek romlá-
sok építői, utak meg-
újítói. Ma ismét zászlót
avatunk! Szép városunk-
nak egy hazafias testület,
ti, a csizmadia ipartársaság
jöttetek fel ékes új
lobogótok alatt, a kegye-
lem Istenének dicsőségére
és az élő hit után sovár-
gó lelkek épülésére emelt
e szent hajlékba, zászló-
avató ünnepélyre. Ma
azért beszédem alapjául
e szavakat emelem ki:

»A mi nálatok van, azt megtartsátok mindhalálíg.«

A mennyei jelentések írója e szép szavakban az ember főkötelességévé a hűséget teszi. Ünneplő közönség! E zászló is hűségnek symboluma. Ime, vérvörös mezőben látjuk egyik oldalon az angyalok által tartott magyar czimeres koronát, cser és babér koszorútól környezve, a másikon pedig hasonló keretben két összekulcsolt kezet szemlélünk, alatta e jelmonddal: »Ipar által virul a haza!«

Ime, felettetek leng, nemes ipartestület a szép zászló és gazdag jelképei mintegy szóval

hivogatnak, hogy megtartsátok, a mi nálatok van mindhalálíg.

Tartsátok meg azért nemes ipartestület az emberi boldogság e hármasság feltételét: haza, ember és Istenszeretet.

I.

A ti zászlótok egy symbolum. Jelképe először is a haza szeretetnek. Rajta a három halmos és négy folyós, magyar czimer és a czimer felett angyalok tartják az apostoli felséges koronát. A magyar ember, ha látja a magyar czimert és koronát lelkét lelkesedés tölti el, szíve tularad a honfi érzésektől és az így megszületett hangulat felidézi benne a nagy költő dalának örök igazságát: »Hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar!

Nemes ipartársulat, tudja azt mindenki, a ki e testületnek szellemét ismeri, hogy e társaságnak egészében és tagjaiban egyenként magyar a lelke, magyar a szíve. Tudjuk azt mindnyájan, hogy a brassói csizmadia ipartestület előtt nincs szebb lobogó, mint a nemzeti trikolor. Ugy van, ennek lengő fodrai alatt megtelik a szíve boldogsággal és lelke megszentelődik régi dicsőségünk történelmi emlékeinek nap sugaraiban. Epen ezért, e testület még iparegyleti lobogójára is a magyar koronás czimert alkalmazta és a zászló lándzsájához hosszú nemzeti szallagot kötött.

Igen, mert a magyar mindig és mindenben magyar kíván lenni. A magyar embernek, legyen bár földmivés, iparos, kereskedő, vagy tudós — munkája, ha igaz magyar ő, — mindig a haza szeretetétől van áthatva.

Mert e hazában, a malmok buzáját; a mű-

helyek szerszámfáját, irháját, vasát, rezét, aranyát, sőt a tudós inspirációit, a költő gondolatait is mind-mind a magyar föld adja. A magyar föld áldása tölti be üzleteinket, a műhelyeket, a lakásokat, iskolákat, templomokat. A rónák szépsége, a bérczek kincsesára még verejtékei között is lelkesítik a magyart. Mig dolgozik, elandalog lelke és érzi az áldott mező illatát, hallja a liget dalait, az alkony méla pásztorsípját az elhaló estharangszót; látja a békés családot, az ifjuság mosolygó arcát; így rendre feltárul előtte a szülőföld minden bűbája, egész a szív sajkó emlékéig, odáig, hol hant borul a porladó hamvakra.

AZ ÚJ SZÁSZ KIRÁLY ÉS GYERMEKEI.

Ez emlékek szálaiból alakult ki a magyar lélekben a lángoló hazaszeretet. A mélységes hazaszeretet pedig dallá olvad az ihletett ajkakon: E szentelt földön, áldjon, vagy verjen sors keze: itt élned, halnod kell!

Nemes ipartestület, a ti szép lobogótokat tartásotok meg, reá nézzetek, mind nemzetségről nemzetségre, mert ha ezt teszitek, akkor a hazaszeretet boldogító erőnye soraitokban kialudni nem fog soha. Sőt azok a nemes gondolatok, a melyek a hazaszeretet eszméjéből születnek, lelkeiteknek tápot adnak az emberszeretet érzésének istápolására is.

II.

Nemes ipartestület, szép zászlótoknak a másik igen jól alkalmazott jelképe az összefogott kéz. Jól gondoltátok ki, tényleg ipar által virul a haza, de vegyétek tekintetbe, hogy az egészséges társadalmi közszellem is egyetértés által fejlődik. Kéz a kézben, váll a vállnál, így összetartva küzdeni a társadalmi célokért tiszta lélekkel, önzetlen szívvvel, ez testvéreim, az összetett kéz symboluma. Azért mondom, ne legyen személyválogatás mi közöttünk, mi testvérek vagyunk! Nemes közönség ezt is jelenti az összetett kéz.

Vajjon nincsen-e intő és biztató nagy jelentősége a multból jelenig, az együttesen munkáló erő, az összetett kéz symbolumának nemzetünk történetében? Gondoljuk meg, hogy nemzetünknek széles a világon rokona, szivszerinti igaz barátja nincsen... Ha lehetne, elleneink kimarnának 1000 éves hazánkból. Gondoljuk meg ezt, tartunk össze atyafiak, mert különben egy második nagy Mohács lesz közös temetőnk.

Nézzétek az összetett kezét! Ez nem csak a ti ipartestületeknek, hanem az egész magyar nemzetnek is symboluma kell, hogy legyen.

Hála legyen a jó Istennek, ma már nincs a nemzet testében törvénytől minden áron prdestinált ur és szolga. A dicső 48 óta szabad nemzet vagyunk. Testvérek és polgárok. Ma már inkább az lesz nemzeti jelszavunk: a polgár fia legyen tudós és a tudós maradjon polgár! Kéz a kéz mellett dolgozon, tisztesség adassék minden munkának faldjon az a kéz erejétől, az agyvelő redőzeteiből, vagy a sziv érzelmeiből. Lengjen a magyar lobogó Kárpátoktól Adriáig egy munkás, becsületos magyar nép felett. Lengjen a munka lobogója is és alatta ne legyen senki áruló, ne legyen senki mostoha. Ünneplő közönség, fel a szívvvel, fel a lélekkel!

III.

Ünneplő testület! Szép lobogótokon angyalok emelik ég felé a magyar koronát. Költői symbolum, így van ez a magyar trikoloron is. Ugy van, a földről a sziv ég felé vágyik, mert ott lakik tökéletességében a lélek Istene.

Nemes hallgatóság, a magyar koronát is 1000 év óta mindig angyalok emelték ég felé, ezért nem hullott az enyészet porába!

Keresztyének, a magyar földnek is ég felé száll zsolozsmája. Sok millió ajk, millió templom-

ban magyarul imádja a magyarok Istenét. És hogy is ne imádná magyarul! Ezer év óta magyar ez a föld, magyar ennek füve, virága, magyar a bércz, a halom, magyar a csermely, a ringó kalász és magyar e föld tüzes bora. A ki itt e földön a magyar lelket fel nem ölti, azt megtagadja a hegy, a völgy, a csérmely, kiátkozza a négy folyó zugó moraja, itéletet tart felette a zengő egeknek földre szállott villáma. Ünneplő gyülekezett még a jó Isten is azt akarja, hogy e földön minden magyar legyen, azért írta be a világ mindenség nagy térképébe, hogy ez a föld: Magyarország!

Borulj le magyar, imádkozzál! Féljed Istenednek szent nevét; látogasd buzgón dicsőségnek földi sátorát. Tedd templomná otthonodat, tedd oltárrá kebledet és építsd a hitélet szentek-szentjévé gyermekeid lelkét!

Szeressük testvéreinket, bármiy hitet valljanak; vessük meg a türelmetlent, a valláscsábítót, legyen az bárki és tiszteljük a lelkiismereti szabadságot! De egyre mégis kérjük Istent, a mi Atyánkat, hogy e földön egykor mindenki magyarul imádja Ő szentfelségének szent nevét.

Legyen azért e naptól fogva: Isten, haza és emberszeretet jelszavunk. Ezért nemes ipartestület, szép zászlótok symbolumainak örök törvényét mindig szemeitek előtt tartásotok!

Mostantól lengjen e zászló felettetek örömben, bánatban. Te pedig langyos honi szellő, lebegtesd ennek lepelét, honi napsugár csókold fodrait, hogy legyen átjárva ennek minden szála a te illatodtól, a te fényedről, szeretett édes magyar hazánk! Ámen.

Péchy Árpád,
brassói ev. ref. pap.

Hazai krónika.

— 1901. nov. 24. —

Országgyűlés. Azok a rendkívüli, nagy dolgok, melyeknek bekövetkezését sejtetem szerüen lapunk mult számában jeleztük: csakugyan bekövetkeztek. *Nov. 15-én Dániel Gábor* határozati javaslatot nyújtott be, melyszerint a házszabályok egyes pontjait helyezték hatályon kívül és mondják ki, hogy 50 képviselő kivánságára, bármely javaslat fölött, a vita félbeszakítható és egyszerű szavazással el- vagy el nem fogadható. A rendhárbitó képviselőket az elnök egyszerűen kiltja a Házból. Ezen szigorított házszabály legfeljebb egy évi időtartamra lépett volna életbe, mely idő alatt megcsinálták volna végleges házszabály módosítást is.

Az ellenzék ezen javaslat ellen megkezdette a vitát. Nagy beszédek tartottak *Apponyi, Polonyi, Thaly Kálmán, Eötvös Károly, Ugron Gábor*. Egyértelműleg hangsúlyozták, hogy ha törvénytelenül viszik keresztül a Dániel-féle javaslatot, annak nem fognak engedelmességni. *Tiszta* több ízben felszólt és magyarázta, hogy a szólás-

szabadságot nem akarja másutt korlátozni, csak éppen a költségvetésnél, hogy az ország ne kerüljön ex-lexbe. E közben *nov. 17-én* még indítványt is tett a miniszterelnök, hogy *nov. 18-tól* kezdve délután is tartsanak üléseket, a mit a többség el is fogadott.

Nov. 18-án volt az emlékezetes ülés. A mint a délutáni ülés megnyílt, az ellenzék kijelentette, hogy a mostani párhuzamos ülést nem tartja a házszabályokkal megegyezőnek, s hogy ezen megjelent, azért van, hogy a kormányt ellenőrizze. Először zárt ülést tartottak. Azután *Tisza* miniszterelnök kezdett szólni és kijelentette, hogy az ország ügyei a mai nappal fordulópontra jutottak. Az ellenzék elkezdte ismét az obstrukciót. Ezt az ország érdekében tovább tűrni nem lehet. Miután a békés kiegyenlítés nem sikerült, a formaságokon túl kell magukat tenni. Nincs más hátra: vagy sorsára bízni az országot, vagy véget vetni a komédiának.

— Szavazzunk, szavazzunk, kiáltotta a kormánypárt.

— Elfogadjuk a Daniel-féle javaslatot.

Az egész kormánypárt egy csapásra fellépett és *Perczel* elnök kijelentette, hogy a Daniel-féle javaslat el van fogadva. Erre nyomban felolvasták a király levelét, mely szerint az országgyűlés harmadik időszakát berekeszti.

Leirhatatlan jelenet következett erre. Majdnem széttépték az elnököt. Tintatartót, székeket dobáltak feléje. *Perczel* alig menekült meg a veszedelemtől. Szavazás után röktön felolvasták az előre elkészített jegyzőkönyvet és a kormánypárt kivonult a teremből.

Az ellenzéki pártok a nevezetes éjjelen ülés után, még a teremben maradtak és kimondották, hogy egyesült erővel veszik fel a harcot *Tisza* ellen. Elhatározták, hogy feliratot küldenek a királyhoz, míg a nemzetet egy szózat alakjában tájékoztassák az eseményekről. A szabadelvű pártból *Tisza* erőszakossága miatt tízenyolczan léptek ki.

Perczel Dezső képviselőházi elnök nyílt levelet intézett választóíhoz, melyben beismeri, hogy az érvényben levő házszabályokat megsértette. De ezt — ugymond — nem a kormány, hanem a nemzet érdekében tette. Nehéz szívvvel szánta rá magát, mégis megtette: mert az ország és a nemzet érdeke a legfőbb törvény.

Egyetemes Zsinatunk általánosságban le tárgyalta és elfogadta az egyházi adózásról szóló törvény javaslatot. A részletes tárgyalást azonban félbeszakították és a Zsinatot, jövő tavaszig elnapolták. *Tisza* István indítványára, a zsinat határozatilag kimondotta, hogy az elnökséget megbizsa, hogy az államsegély iránt a kormánnyal tárgyalásokat folytathasson.

Kegyesség útja.

József császár és a fegyencz.*)

József császár egyszer meglátogatta a híres munkácsi várat, ahol sokféle rab volt elzárva a börtönökbe. A császár elhatározta magában, hogy valamelyik fegyenczcel emlékezetes dolgot mivel, valami nagy kegyben részesíti. De, hogy melyik legyen az a rab, erre nem kért senkitől tanácsot.

Mikor a rabokat megmutatták neki, mindeniktől megkérdezte, hogy miért van bezárva.

A legtöbb azt mondta, hogy ártatlanul, vagy önhibáján kívül került a börtönbe. Ezek előtt a császár közönyös arcczal haladt el.

Aztán egy fiatalemberhez ért.

— Hát te mit tettél, miért hoztak ide?

— Felséges uram, szolt a fiatalember, én egy istentelen, utálatos ember vagyok. Megsértetem apámat és elszöktem a szülei háztól, loptam és raboltam. Ezek az én nagy bűneim. Méltán szenvedek.

A császár arczán öröm sugárzott, ime ez megbánta bűneit, ebből még lehet becsületes ember, gondolá magában. Aztán mosolyogva szolt:

— Hogyan juthatott ez az utálatos bűnös ember ide az ártatlanok közé? (Most néztek csak nagyot a rabok.)

— Vegyétek le róla azonnal a lánczokat és bocsássátok szabadon, nehogy ezeket a becsületes embereket megrontsa itt.

A rabot azonnal szabadon bocsátották.

Tanuljátok meg: »Aki vétkeit elfödözi, jól nem léssen dolga, aki pedig megvallja és elhagyja: irgalmasságot nyer. (Péld. 28. 13.) (Halász után.)

*Vaday »Protestáns jellem« című könyvéből.

Egyházi élet.

Advent. A mai nappal elérkezett a kedves advent, melyen a kegyes lelkek olyan szívesen társalognak a Megváltóval és olyan örömmel egyengetik az ő eljövételének útait. Református egyházunkban e napon urvacsorát osztanak mindenütt, hogy hiveink a Krisztinnal való lelki egységüket külsőleg is megpecsételjék és bizonyosságot tegyenek az egyház iránti szeretetükről. Jöjj, kedves advent, jöjj minél hamarabb és hozz nekünk lelki vigaszt; hozd el hitünk fejedelmét az Ur Jézust, hogy megváltson a bűnből.

Mai képünkhöz.

Lapunk olvasóinak az új szász királyt és gyermekeit mutatjuk be. Közelebről megemlékezünk volt a király változásáról; arról, hogy György király halála után, fia III. *Frigyes Agost* foglalta el a trónt. Az új szász király, mint trónörökös a nyarat rendesen hazánkban, a tátrai fürdőekben töltötte. Ezen arckép felvétele is ott történt.

Vegyes hírek.

Egy pályázat eredménye. Egyik kolozsvári napi lapból vesszük át a következő hirt. »Az erdélyi részek második irodalmi társasága, a nagy regényíró Kemény Zsigmondról elnevezett társaság hosszas pihenés után ismét munkához fogott. A társaság, nov. 13-án tartotta meg közgyűlését. Első és legfontosabb határozata a társaságnak, hogy: megmarad az alapszabályaiban meghatározott munka és hivatás körében, folytatja a székei népköltési termékek összegyűjtését s credeti programjához képest szépirodalmi összejöveteleket, felolvasásokat rendez. Döntött a székely népmese-pályázat kérdésében, elfogadva a bíráló bizottság (Benedek Elek, Bedőházy János és Lakatos Sámuel) javaslatát s a pályadíjat, 600 koronára emelve, 200—200 koronás jutalmakban adta ki a három nyertes s erre valóban érdemesnek mutatkozó pályázónak: 1. *Kőbori* János tanárnak és *Vajda* Ferencz székelyudvarhelyi lelkésznek, 2. *Kolumbán* István székesfővárosi tanítónak, 3. *Ósz* János volt kibédi áll. ig. tanítónak. Ezután a vagyronról való elszámolás történt meg. Végül tisztujítás következett. Elnököknek egyhangulag *Koncz* József ny. koll. tanár választatott meg.

Tanítók mint gyümölcsfa tenyésztők. Már Eötvös József báró alapvető népiskolai törvényében gondoskodás történt arról, hogy a néptanítók a fakazelésben és kertészkedésben tanitassanak s e végből az rendes tanítástárgya a tanítóképzőknek, hol azonban e tantárgyat jórésztben elméletileg tanítotják. Most Molnár István gyümölcsészeti fatervezési biztos a földmivélsügyi miniszter megbízásából új tüzemtervet dolgozott ki s a most épülő tanítóképzőket már közvetlen összeköttetésbe hozzák a gyakorlókerttel, hogy a tanítójelöltnek mindig szeme előtt legyen a kert s szabad idejét benne gyakorlati foglalkozás közben töltsse. A gyümölcsészeti kormánybiztos Tallián földmivélsügyi miniszter megbízásából most az összes tanítóképzők gyakorlókertjei fölött szemlélt tartott; általában kielégítő eredményeket tapasztalt.

Nagy sikkasztás Kolozsvárott. Kétszáz ezer koronás sikkasztás történt Kolozsvárt, egy gazdag vasnagykereskedő, Reményik Lajos kárára. A sikkasztó Krausz Emil, aki maga is tekintélyes kereskedő. Krausz nemrég felkereste Reményik Lajost és rábeszélte, hogy a czég csikmegyei vas-, réz- és szénbányáit egy külföldi konzorcium pénzével üzembe hozza. Az ajánlatot Reményik elfogadta és Krausz Brüsszelben, Berlinben és Párizsban több pénzemberről lépett érintkezésbe, akiktől azt a hirt hozta, hogy az üzletnek semmi akadály nincs. Reményik maga is járt Párizsban és meggyőződött, hogy a vállalkozáshoz ott is nagy reményeket fűznek, amiért is átadott Krausznak 180 ezer koronát váltóban, hogy azt Párizsba vigye. Krausz a váltókat hamisított meghatalmazással bécsi és kölni bankházaknál beváltotta, azután a pénzzel megszökött. A külföldi rendőrségektől jött jelentések szerint Krausz egy ideig Párizsban tartózkodott, ahol azonban nyoma veszett.

A Rákóczi hamvainak hazaszállítása ügyében szükséges előmunkálatok megtétele végett, Thallóczy Lajos dr. közös pénzügyminiszteri osztályfőnök a napokban Konstantinápolyba utazik. Thallóczy ellátogat Rodostóba is s a török hatóságokkal elrendezi az ügy hivatalos részét. A tél alatt leutazik Thaly K. képviselő is Törökországba, hogy a hamvakat őrző lazaristákkal megegyezésre jusson a rendnek nyújtandó kárpótlás dolgában.

Kiss Áron kilenczven éves A tiszántuli ref. egyházkerület főpásztora, Kiss Áron püspök a napokban ülte meg születésének 90-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból tisztelői és barátai szerencse kívánatokkal halmozták el az aggastyánt, aki még magas kora daczára is teljes egészségnek örvend. A püspöki parochiánál a főiskola teljeseinkkara szerenádót adott, másnap pedig a lelkesi kar a presbyterium, a tanári karok és a városi és megyei hivatalok küldöttségei tisztelegtek az ősz püspöknél. Isten éltesse az ősz püspököt egyházunk, s a haza javára!

A Magyar Tud. Akadémia november 14-ikén Than Károly elnöklésével tartot ülésen Hőgyes-Andre jelentést olvasot föl a vezetése alatt levő budapesti Pasteur-intézet (hol a veszett állatok által megmárt egyéneket gyógyítják) 1903-iki munkásságáról. Ebben az esztendőben 3382 egyén keresett oltalmat az intézetben. 58-nál azonban kiderült, hogy a maró állat nem volt veszett. A 3382 egyén közül 19 kapta meg a védoltások daczára a veszettséget, 2814 pedig életben maradt. A 19 halott közül 8 nem számít a gyógymódrovására, mert későn jelentkeztek. Ennélfogva a 2833 egyénre voltaképp csak 11 haláleset jut. Az intézet felállítása óta szakadatlanul és rohamosan emelkedik a védoltásra felvettek száma s az 1903. év végén már meghaladta a 22000-et. A védoltásra fölvetettek legnagyobb része földmives- és iparosgyermekből került ki. A veszett állatok közt 1596 kutya, 29 ló, 135 szarvasmarha, 12 juh, 113 sertés és 158 macska volt.

A pap felesége. Egy amerikai methodista püspöki egyház híveit nem mindennapi meglepetés érte a mult hetekben. Mrs. Palmer, a lelkes neje, a hívek éneklése után fölment a szószékre s kijelentette, hogy mivel férje betegség miatt nem tarthatja meg az istentiszteletet, ő fogja az egyházi beszédet tartani. Mielőtt valakinek alkalma lett volna közbeszólni, Mrs. Palmer legott a prédikációba vágott és teljes negyvenpercig meg sem állott. A gyülekezet eleinte ámulattal, később azonban élvezettel hallgatta az ékesszólással előadott prédikációt s boldognak érezte magát mindenki, a ki az istentisztelet után kezet szoríthatott a pap beszédes feleségével.

Közgazdaság.

Gabona piac Budapestén.

Buza:	50 kilónkint 10 k. — f. — 10 k. 37 f.
Rozs:	» » 7 k. 40 f. — 7 k. 50 f.
Árpa:	» » 6 k. 80 f. — 7 k. 30 f.
Törökbuza:	» » 7 k. 70 f. — 7 k. 80 f.
Zab:	» » 6 k. 40 f. — 7 k. 35 f.
Repce:	» » 11 k. — f. — — k. — f.